

S z i l v á s s y I s t v á n

A magyar nyelv tanítása Pekingben

1949 október 1-én létrejött az új Kína, a Kínai Népköztársaság. A következő évben már érvénybe lépett a kínai-magyar kulturális egyezmény, amelynek értelmében a kínai kormány Magyarországra küldött kínai fiatalokat, hogy tanulmányokat folytassanak nyelvi, műszaki, gazdasági, zenei, sport és egyéb területeken. A kínai ösztöndíjasok szorgalmasan, kemény akarattal tanultak a magyar egyetemeken.

Négy-öt év múlva a legnagyobb részük kitűnően teljesítette tanulási feladatát. Hazatérésük után a központi kormány több minisztériumban, illetve más társadalmi intézményekben kaptak állást, és fontos szerepet vállaltak a két ország kapcsolatainak javításában, a két nép megismertetésében és barátságának elmélyítésében. Tehát teljes joggal mondhatjuk, hogy az itt tanult kínaiak országaink és népeink kapcsolatai történetének tanúi és cselekvő részesei voltak.

Ezeknek a kínaiaknak egyik tanítványaként és ügyük egyik folytatójaként, mindig tisztelettel gondolok ebben a nagy munkában szerzett érdemeikre. Ebből kiindulva szeretnék tájékoztatást adni a Pekingi Idegennyelvi Főiskola magyar tanszékének munkájáról, ahol az említett kínaiak közül ma is többen foglalkoznak a magyar nyelv oktatásával, és példájukon keresztül szeretném bizonyítani szorgalmas és becsületes munkálkodásuk egy kis részét.

A Pekingi Idegennyelvi Főiskola magyar tanszéke 1961 őszén alakult. Kínában ekkor indult meg az első magyar szakos évfolyam képzése mintegy 15 hallgatóval, 5 éves tanulási időtartammal. Ezek a hallgatók 1966 májusában fejezték be tanulmányaikat. Az új végzettek tovább erősítették a különböző intézmények magyar ü-

gyekkel foglalkozó munkáját, megalakították a Pekingi Rádió magyar osztályát és kibővítették a főiskola magyar tanszékét.

Az úgynevezett "kulturális forradalom" idején, 1971-től 1975-ig a kibővített tanszék ismét egy 15 tagból álló magyar szakos évfolyamot indított rendkívül nehéz körülmények között, ráadásul magyar lektor segítségével nélkül.

Sajnos 1975-től a mai napig, közel 10 esztendő alatt nem tudtuk a harmadik magyar évfolyamot megindítani. Ezért most, amikor kapcsolataink újra fejlődnek, olyan helyzet alakult ki, hogy körülbelül 10 éves kiesést kell pótolnunk, hogy egy újabb nemzedék nőjön fel az eddigi munka folytatására. Ennek a feladatnak a megoldása elsősorban a mi tanszékünkre vár. A pekingi Idegennyelvi Főiskola már kész tervvel rendelkezik, hogy 1984 őszén megindítsa a harmadik évfolyamot, ahol több hallgató lesz, mint az előzőekben.

A főiskola által kitűzött képzési célnak megfelelően a tanszék feladata: a hallgatók hallási, beszéd, írási, olvasási és fordítási készségének kialakítása és fejlesztése. Ennek eredményeként a hallgatók ötéves tanulás után képesek lesznek szóbeli, valamint írásbeli tolmácsolás és fordítás elvégzésére.

E cél elérése érdekében a tanszéken főleg a mai magyar nyelv tárgyat oktatjuk, mert ez mindennek az alapja. Emellett természetesen történelem földrajz és egyéb ismeretek oktatása is szükséges. Ezekon kívül az öt év folyamán a hallgatóknak még kínai nyelvet, politikai gazdaságtant, a KKP történetét, filozófiát, a nemzetközi kapcsolatok ismereteit stb. is tanulniuk kell mint kötelező tantárgyakat. Ennek az oktatását nem a mi tanszékünk végzi, hanem a Főiskola más tanszékei.

A magyar nyelvi órák kb. 75%-át teszik ki az összes magyar óráknak. Ez az óraszám pedig az összóraszámnak szintén a 75%-át teszi ki.

Ami az oktatási módszerünket illeti, nagyon fontosnak tartjuk az elmélet és gyakorlat, illetve a tanítási órán és az azon kívül folytatott tevékenység összekapcsolását. Általában másodévtől kezdve már különféle gyakorlati tevékenységeket - esti beszélgetéseket, műsorokat, kulturális előadásokat stb. szervezünk, amelyeket a hallgatók maguk tartanak a tanárok irányításával - és külön-külön tolmácsolási gyakorlatokat végeznek -, pl. városnézésen, nevezetességek megtekintésén, gyárlátogatáson, egyéb látogatásokon, bevásárlásokon vesznek részt. Mind a tantermi, mind az egyéb alkalmak során, sőt szabad időben is szigorúan megköveteljük a hallgatóktól, hogy csak magyarul beszéljenek. Olyan határozatot is hoztunk, hogy a tanároknak tilos kinaul beszélni a foglalkozások során, sőt a tanároknak bizonyos meghatározott időszakokban a tanítványokkal együtt kell lakniuk, étkezniük és egyéb más tevékenységeken részt venniük.

Ezt jó módszernek tekintjük, mert ezzel is segítjük a hallgatók hallás utáni megértési, beszéd - és egyéb képességének kialakulását, fejlesztését. Mindezeket az idegen nyelvek hazai tanítási módszerének nevezük. Az ilyen eszközöket, illetve a saját magunk által megteremtett nyelvi szituációkat kihasználva bizonyos mértékben legyőzhetjük az oktatási nehézségeket. Természetesen ezeknek a módszereknek az alkalmazása nem mindig hasznos a diákok magyaros beszélt nyelv készségének kialakításában, de tapasztalataink bebizonyították, hogy több az előnyük, mint a hátrányuk, mert az országon belül nincsenek meg a szükséges feltételek a beszélt nyelv tanításához.

Befejezésül ismételten szeretném hangsúlyozni, hogy a Magyarországon tanult kinaiak kiváló munkát végeztek, és nagy érdemeket szereztek országaink, népeink kölcsönös megismertetésében, az egymástól való tanulásban. Mindezt a Pekingi Idegennyelvi Főiskola magyar tan-székének magyarnyelv-oktató munkájának is tulajdoníthatjuk.

A tanszék felkészült az új oktatási feladatokra, többek között összefoglaljuk az elmúlt években szerzett tapasztalatainkat és a tanulságokat, s tanulmányozni fogjuk a hazai és külföldi idegennyelv-oktatás élenjáró módszereit, s modern audiovizuális tanítási eszközöket alkalmazunk. Az a célunk, hogy az eddiginél még nagyobb számú és magasabb képzettségű magyar nyelvi tolmácsokat, illetve magyar ügyekkel foglalkozó szakértőket képezzünk a két ország, a két nép hagyományos barátsága megszilárdításának és kibővítésének érdekében.

(1985.)